

VILÁGOS SÁG

II. ÉVFOLYAM

MINDENT A GYŐZELEMÉRT!

103. SZÁM

Utolsó óráit éli a Harmadik Birodalom

Speer náci-vezér beismerte a teljes vereséget

Dániában, Norvégiában és Hollandiában is megadják magukat a német hadseregek

A hitleri Harmadik Birodalom utolsó óráit éli. Hitler, a legfőbb büntetett halott. Öngyilkos lett, megölték vagy agyvérzésben pusztult el — ezt találgatja a világsajtó. Végeredményben mindegy. A terrorra, megfélemlítésre és gyilkolásra épített rendszere összeromlott s a német agresszióinak mindörökké szárnyát szegték. A hitleri hadseregek nem fognak többé támadásra indulni a világ rendjének felborítására.

A szovjet lapok rádiófényképeket közölnek Berlinről. Az egyikben szovjet tankisták láthatók a berlini diadaloszlop előtt, a másikon német hadifoglyok masíroznak a brandenburgi kapu alatt.

A szovjet katonák most a német háborús bűnöseket keresik a főváros romjai között. Az összerombolt házak-

ból és pincékből éhes, szomjas, kábult berliniek kusznak elő. Ennivalóért könyörögnek s a szovjet katonák adnak. Azok a szovjet katonák, leningrádi gyalogosok, sztalingrádi tüzérek, carkovi tankisták, akiknek családját németek pusztították el.

A német főváros középpontjában rengeteg hitlerista hadifogly várja az elszállítását. Az elmúlt napon 134.000 német katonára került Berlinben a Vörös Hadsereg fogságába.

A frontok helyzete tulajdonképpen már egyáltalán nem lényeges, mint ahogyan annak sincsen semmi jelentősége, hogy hajlandó-e kapitulálni felétel nélkül Dönitz tengernagy. A német fegyveres erő ma már annyira jelentéktelen s stratégiai helyzete oly reménytelen, hogy legfeljebb néhány

napig húzhatja még. A német hadseregek egymásután adják meg magukat. A közel-egymillió, igen jól felszerelt északolaszországi és nyugat-olaszországi német hadseregszerepeit kapitulációja után hasonló lépésre készül a dániai és norvégiai német megszálló hadsereg is. Hírek szerint a norvégiai Quisling-kormány lemondott s Dániában sem ura már a német parancsnokság a helyzetnek. Hollandiából érkezett hírek szerint, ott is megszűnt minden német ellenállás. Az északnémetországi terepszakot a Vörös Hadsereg és angolok sorsos erők egyesült támadása majdnem teljesen felszámolta. A Keleti Tengertől egészen Wittengergig, mintegy száz kilométeres arcvonalon találtak a szovjet és angol csapatok.

A náci-vezérek közül ma Speer fegyverkezési miniszter, a még német ellenőrzés alatt lévő kalundburgi rádióban beszédet mondott, beismerve a teljes német vereséget. Éhség és nyomorúság vár a német népre — mondotta. Azt azonban elfelejtette hozzáfűzni, hogy ezt az éhséget és nyomorúságot Hitlernek és cinkosainak köszönheti a német nép.

A sanfranciskói tanácskozáskor tovább folynak. Smuts tábornok, Délafrika miniszterelnöke, emberi jogok törvénybeiktatását kívánta, hogy ez legyen az új világbulla alapja. A világ békeszerető népei a fasizmus által okozott romokon készülnek az igazságosabb, emberibb világ felépítésére.

Hamburg egyetlen puskaövs nélkül kapitulált

MOSZKVA, május 4. (Rádió.) Sztalin tábornagy Rokossovski tábornaghoz intézett különjelentésében számolt be arról, hogy a II. fehér orosz arcvonal csapatai széles arcvonalon előretörve, Wittenberg térségében felvették a kapcsolatot a szövetséges angol hadsereggel és az elmúlt nap folyamán mintegy száz kilométeres fronton csatlakoztak egymáshoz. Ezzel az északnémet terepszak felszámolása majdnem teljesen véget ért. Schleswig-Holstein tartományban gyors ütemben törnek előre a szövetséges csapatok Dánia felé.

Londonból jelentik, hogy az elmúlt napon mintegy félmillió katonára adta meg magát a brit második hadseregnek. Az 1. és 5. német páncélos hadsereg parancsnokai, törzskarukkal együtt a foglyok között vannak. A két német hadseregparancsnok csapattestjeik együttes fegyverletételét ajánlotta fel, de miután a szovjet csapatoknak, amelyekkel szintén harcban állottak, nem voltak hajlandók kapitulálni, ajánlatukat nem fogadták el.

Oldenburg városa megadta magát. A németek közölték, hogy a kieli hadikikötőt sem fogják védelmezni.

LONDON, május 4. (Rádió.) A magát „Deutsch-Sender”-nek nevező hamburgi rádió esütörtökön délelőtt bejelentette, hogy az angol csapatok a délutáni órákban benyomulnak Hamburgba s ugyanakkor nyílt városnak nyilvánította a rendeletét is. Hamburg megadását idéző harcok előtték meg, de maga a város egyetlen puskaövs nélkül kapitulált.

A német csapatok ellenállásának megtörése után a Hamburgban lévő Ahrndee államtitkár azonnal közölte a nyílt várossá nyilvánítást. Az angol csapatok tegnap délután be is vonultak a bombatámadásoktól súlyosan megrongált kikötővárosba.

Kévéssel Hamburg megszállása után jelentették, hogy a kanadai hadosztályok megszállták Schleswig-Holstein tartományt és teljesen elválták a dániai német csapatokat.

Ausztria megszállását együttesen hajtja végre a szovjet, angol és amerikai hadsereg

LONDON, május 4. (Rádió.) Az olaszországi, a nyugatolaszországi és a tiroli német haderők feltétel nélküli fegyverletétele alkalmából Truman, az Egyesült Államok elnöke megleghangú üdvözlő táviratot küldött Alexander és Clark tábornokoknak, méltatva azok a győzelmes hadműveleteket, amelyek az ellenségnek erre a jelentős vereségére vezettek.

Churchill miniszterelnök szerdán jelentette be az angol alsóházban az olaszországi német haderők feltétel nélküli fegyverletéletét, hangoztatván, hogy a szövetségesek nemesak óriási területnek jutottak a birtokába, hanem jelentős előfeltételeket nyertek a további események tekintetében, amelyeknek bekövetkezését óráról-órára várják. Churchill közölte még, hogy már a fegyverletélet megelőzően 230.000 német tiszt és katonára esett fogságba. Az angol miniszterelnök ugyan-ésk üdvözlő táviratokat fejtette ki a szövetséges haderők parancsnokainak a kormány és a nép köszönetét és megelégedését az elért eredményekért.

A földközi tengeri angolzás haderő főparancsnoksága ma adta ki utolsó hadijelentését. Alexander tábornok a hadijelentésben felhívással fordult az osztrák néphez, hogy minden alkalmat ragadjon meg arra, hogy kimutassa rokonszenvüket az Egyesült Nemzetek ügye mellett. Ezek lehetnek azok az alapok, melyekre az új, független Ausztria felépül. Akadályozzanak meg minden rombolást s a külföldi munkások, internáltak és deportáltakat támogatásuk.

Alexander utolsó hadijelentése közli, a Wittighof hadseregszerepeit kapitulálásával 75.000 négyzetkilométernyi területen szünt meg a harc.

Trieszt német helyőrsége esütörtökön délelőtt 10 óra 30 perckor letette a fegyvert.

Tegnap délben az angol hadügyi ál-

lamtitkár bejelentette, hogy Ausztria megszállását a szovjet-amerikai-angol-francia haderők együttesen hajtják végre. A megszállási övezetekre vonatkozóan már megegyezés jött létre. A bécs zóna pontos megállapítása későbbi időpontban történik.

A szovjet hadsereg élrelmezi a berlinieket

MOSZKVA, máj. 4. (Rádió.) Moszkva és Berlin között máris telefonösszeköttetést létesítettek s az első beszélgetések egyikét a „Vörös Csillag” szerkesztője folytatta Berlin szovjet városparancsnokával, egy vezércsoporttal.

— Milyen állapotban vannak a berlini utcák — kérdezte a szerkesztő.

— Nagy mértékben szét vannak rombolva, főleg a központi negyedek — mondotta a parancsnok. — A külvárosokban azonban sokkal jobb a helyzet. A berlini üzemek egyrésze csak kisebb sérüléseket szenvedett. Ezek helyreállításán most dolgoznak. Természetesen elsősorban a közüzemeket állítják helyre.

— Milyen az élet Berlinben? — hangzott a második kérdés.

— Minden városnegyedben külön parancsnokságot létesítettünk. A német polgári lakosság a romokot takarítja el és a hitlerista katonák által eldobált fegyvereket gyűjti össze. A német mérnököket a közüzemek helyreállítására rendeltük ki. Egyes villanytelepek rövidesen megkezdik a működésüket s rövidesen lesz víz is. A lakosság részére husz kórházat állítottunk be. A legnagyobb nehézségek az élrelmezés körül vannak. Az inség főleg a belső városnegyedekben nagy. A német lakosság a katonáinktól kér életműzert. A belvárosban megnyitottunk néhány kenyér- és élelmiszerüzletet s a város határából nagy mennyiségű zöldséget és veteményt irányítottunk a belső negyedek felé, hogy a lakosság helyzetét megkönnyítsük.

Angol csapatok elfoglalták Rangoon, Burma fővárosát
LONDON, május 4. (Rádió.) Csütörtökön este hivatalosan közölték, hogy angol csapatok Burmában benyomultak Rangoonba és szívs uetái harcok után a várost megtisztították az ellenségtől.

Mac Arthur főhadiszállása megerősít, hogy az amerikai csapatok tegnap meglepetésszerűen partszállták a Borneo-szigetecsoporthoz tartozó Tarakan-szigetén és elfoglalták a japán repülőteret.

Prága — nyílt város

LONDON, május 4. (Rádió.) Délnémetországban mindössze 4000 négyzetkilométernyi terület van már csak a hitleristák birtokában Berchtesgaden környékén. Ausztriában és Csehszlovákiában gyors ütemben nyomulnak előre a szovjet és angolzás csapatok, hogy felvegyék egymással az érintkezést. A szovjet hadijelentés ma közölte Teschen, a fontos közlekedési csomópont és kiépített német ellenállási központ elfoglalását.

A délnémetországi terepszak utolsó nagyvárosát, Prágát, a még megszállás alatt lévő Csehszlovák fővárosát Lönitz tengernagy kórházvárossá nyilvánította. Ez minden valószínűség szerint a mürémekben gazdag város megmenekülését jelenti az elpusztulástól.

A szövetséges főhadiszállásáról érkezett jelentés szerint München elfoglalása alkalmával egy magyar hadosztály teljes létszámmal puskaövs nélkül megadta magát és letette a fegyvert.

Spanyolország kiadja Lavalt és társait

PARIS, május 4. (Rádió.) A spanyol kormány az Egyesült Államok nagy-követének érélyes közbelépésére kijelentette, hogy hajlandó kiszolgáltatni a szövetségeseknek Lavalt és négy társát, akiket jelenleg Barcelonában őriznek. Az őket szállító német repülőgép azonnal el kell hagyja a spanyol területet.

Francia hivatalos körök közölték, hogy remélik, a spanyolok teljesítik ígéretüket és kiszolgáltatják az árulókat. Ellenkező esetben Franciaország kénytelen lesz érélyes lépéseket tenni.

Hitler úgy remegett, mint az idegcsokkos — mondotta Rundstedt tábornagy

LONDON, május 4. (Rádió.) Közöltük már, hogy a 7. amerikai hadsereg 21. hadtestének csapatai elfogták Rundstedt vezértábornagyot, a nyugati német haderők volt főparancsnokát, aki — mint ismeretes — a szövetségesek Avranche-si átörése után kegyvesztett lett. Rundstedt tábornagyot az amerikai hadtestparancsnok hallgatta ki. A fogoly tábornagy elmondotta, hogy március végén Hitler kihallgatáson fogadta.

— Hitler — mondotta Rundstedt — úgy remegett, mint az idegcsokkos. Már nem is tudott a lábán állni.

A továbbiakban a tábornagy közölte, hogy Model vezértábornok, az utóda vagy elesett, vagy öngyilkos lett. Rundstedt dísztagyében volt, amikor elfogták. Kijelentette, hogy neubheim főhadiszállásán bombatámadás következtében mindene elhagyott.

Göbbels öngyilkos lett

MOSZKVA, május 3. (Rádió) Május 2-án, Berlin teljes elfoglalása után sikerült az elrejtőzött kisebb nagyobb náci vezetők közül elfogni Schmidt dr. követségi tanácsost Göbbels propaganda-miniszter helyettesét. Schmidt dr. vallomása szerint Göbbels, röviddel Hitler halála után, öngyilkosságot követett el.

Az olaszországi fegyverletételi részletei

Az északolaszországi fegyverletételi lapunk, a következő újabb részleteket kaptuk:

LONDON, május 3. Az északolaszországi német hadsereg fegyverletételi Churchill tegnap, a parlament ülését megszakítva, jelentette be. Közzölte, hogy az északnémetországi események következtében a német főparancsnokság a közelmúltban Olaszországból egy teljes hadsereget vont ki, utána még tömegesen szállították Nyugatnémetországba a felsőolaszországi harcokban résztvevő német csapatokat. Churchill miniszterelnök elismerését fejezte ki a felsőolaszországi angol hadműveleteket irányító Alexander tábornoknak.

LONDON, május 3. Az olaszországi német hadsereg formális fegyverletételi vasárnap délután 2 órakor történt meg, amikor a Nápoly melletti Casserta-i palotában berendezett főhadiszálláson két német tisztt, az olaszországi német hadsereg két parancsnoka: Bogen és Witten tábornokok nevében bejelentette a német hadsereg fegyverletételi. Ennél az aktusnál egy orosz tiszt is jelen volt. Az olasz fegyverletételi következtében Alsóausztia, Voralberg, Tirol, Krajna és Karinthia tartományok szövetségessé megszűnés alá kerülnek.

Dániában is bomlik a német hadsereg

LONDON, május 3. A Dániát megszálló német csapatok egymásután leteszik a fegyvert. Tegnap négy nagyobb dán város polgármestere előtt tették le a németek a fegyvert, egyik városkában pedig a postahivatal főnöke előtt kapitulált a német helyőrség parancsnoka.

Norvégiában a Quisling-párt több vezetője öngyilkosságot követett el.

KOPPENHÁGA, május 3. Az angol-amerikai és a német illetékes bizottságok között megállapodás jött létre az inségben szenvedő dán lakosság megsegítésére vonatkozólag. A német bizottság elfogadja az angol-amerikai részről előterjesztett javaslatot, hogy a szövetségesek légi uton zavartalanul elláthassák élelmiszerekkel a dán lakosságot. Így az elmúlt nap-amerikai nehézbombavető gépekből 4450 tonna élelmiszert tartalmazó csomagot dobáltak le egyes városok körzetében.

Lavalt a spanyolok kiadják a szövetségeseknek

MADRID, május 3. Barcelonából érkezett hírek szerint a Spanyolországból menekült Laval volt francia miniszterelnököt, aki a francia megszállás alatt együtt működött a németekkel, a spanyol külügyi hatóságok felszólították, hogy hagyja el az ország területét. Miután erről nem volt hajlandó, letartóztatták és kiadják a szövetségeseknek.

Sanfranciskóban már a konkrét javaslatokat szövegezik

SANFRANCISKÓ, május 3. A nemzetközi biztonság megteremtésének érdekében Sanfranciskóban összehívott értekezlet szerdán bizottsági szakaszába lépett. Ez azt jelenti, hogy a konkrét javaslatok megszerkesztésének a munkálatai megkezdődtek. A benyújtott határozati javaslatok száma igen nagy. Sok küldöttség terjesztett be egybehangzó javaslatokat. A szovjet küldöttség javasolta, hogy az egybehangzó indítványokat egyszerű szótöbbséggel fogadják el és ne ragaszkodjanak a kétharmad szavazati többséghez.

Hitler Adolf sötáni pályafutása

Külpolitikai rovatvezetőnk írja: Joggal nevezték az emberiség első számú közellenségének. Nem volt még ember a világtörténelemben, akinek névéhez ennyi könny, ennyi vér, ennyi szenny tapadt volna. Emberek százmilliói szenvedtek miatta. Leküszimretfurdalás nélkül küldött borzalmas halálba sok-sok millió embert. Lehet, sőt valószínű, hogy örült volt, aki demomonikus pusztítási dühvel őt, rombolt és gyújtogatott. De örületében nagyon is átgondolt rendszer volt. A tömeg nemzeti érzéseit nyergelte meg a szociális jelszavak hangoztatásával, zavaros és ködös elméletekkel kábított a németeket. A német fináncötke emelte magasba a nemzetközi nagytöke támogatásával a megszemélyesítőjévé vált a német rabló imperializmusnak. Ez a sötáni pályafutás

a talmi diadal évei

után csufos, megérdemelt bukáshoz vezetett. S ebben a katasztrófában magával rántotta a német népet, mely másfél évtizeden át ujjongott és ünnepelte őt, amikor világhuralmat ígért neki.

Hitler Adolf 1889. április 20-án született az ausztriai Braunauban. A Linzi középiskola négy osztályát végezte el, majd Bécsbe utazott, hogy festő legyen. A képzőművészeti akadémiára felvételi vizsgáján azonban miént tehetségtelenet visszautasították. A festőművészetben mindössze annyira vitte, hogy magafestette levelezőlapokat árult. 1914-ben önként jelentkezett a hadseregbe. Tízédesi rangot ért el. A háború után Münchenben érintkezésbe került a Drexler-féle hat tagot számláló német munkáspárttal s ennek hetedik tagja és vezére lesz. A párt nevét nemzeti szocialista német munkáspárttá változtatta. 1923. novemberében Ludendorff tábornokkal Münchenben puccsot szervezett a hatalom átvételére. A puccsot leverik, Hitler öt évi várfogságra ítélik s a landsbergi börtönbe csukják. Itt írja meg a Mein Kampf első kötetét, a nácizmus zavaros teóriákkal, fajgyűlölettel és uszítással teljes katekizmusát.

A nagytöke

hatalmas pénzzel támogatja Hitler mozgalmát, s ennek brutális, fékevesztett propagandája, melynek Göbbels a nagymestere, egyre nagyobb német tömegeket tud elvakítani. Az 1928-as választásokon nyolcszáz ezer, 1930-ban hatmillió, 1932-ben pedig már 13.700.000 szavazata van. 1932-ben elnöknek jelölteti magát a választásokon, azonban alulmarad Hindenburggal szemben. Népszerűsége csökkenőben van, amikor a nagytöke ismét segítségére siet és 1933. január 6-án Schröder bankár házában Hitler és von Papen, az „Urak klubjában” vezető tagja, a junker osztály képviselője közös politikai alapelvekben egyeznek meg. A következő lépés már nyilvánvaló: Hindenburg kancellárrá nevezi ki Hitler.

A február 28-ára virradó éjjel kigyulladt a birodalmi gyűlés épülete. Az épületet Göring ügynökei gyújtották fel. Koholt váddal letartóztatnak három bolgár kommunisztát, köztük Dimitroffot, a Komintern későbbi főtitkárát, egy Van der Lubbe nevű félkegyelmű holland suhancot. Cirkuszi külsőségek közepette megkezdődik a

nagy politikai per Lipcsében. A védekezés lehetőségeitől megfosztott Dimitroff azonban fényes győzelmet arat s a fő tárgyaláson lerántja a leplet a hitlerizmusról.

A birodalmi gyűlés épületének felgyújtása volt a jeladás az üldözések megkezdésére. A koncentrációs táborok megtelnek antifasisztákkal, megöltik a politikai szervezkedést, megalkotják a sterilizációs törvényt, mondják a párt és az állam „gleichaltolását”. Németország kilép a Népszövetségből.

1934. június 30-án letörte a Róhm kapitány vezetése alatt szervezkedő rohamoslagos összeesküvést. Saját maga lövi le Róhm kapitányt, legbizalmasabb segítőjét, az S. A. vezérért. Kivégezteti Schleicher tábornokot, a volt kancellárt és feleségét és Gregor Strassert, a náci párt egyik alvezérért. Ez év augusztusában meghal Hindenburg, s Hitler ugyanezen a napon megalkotott törvény alapján a német birodalom vezére lesz, egyesítve személyében a kormányfői és államfői tisztséget. Most, hogy uralmát

gyilkossággal és terrorral

megszilárdította, nekilát a német imperialista gépezet kiépítéséhez. Bevezeti a katonakötelezettséget, megszünteti a müncheni zsidótörvényeket, 1936. március 7-én elrendeli a bevonulást a katonamentes rajnai sávba. Az 1936. évi szeptemberi pártkongresszuson Hitler a civilizáció első számú közellenségének nyilvánítja a kommunizmust. Ezek a német fegyverkezés évei. Göring irányítása alatt a német fegyvergyárak ontják a hadianyagot s a közraktárakban élelmiszerkészleteket halmoznak fel. Hitler készül a világhódítására.

A támadás először Ausztia ellen indul meg. 1938. március 11-én Hitler parancsára a német csapatok átlépik az osztrák határt, Hitler bevonul a legígazított Bécsbe; Nyomban megkezdik az akciók Csehszlovákia ellen. Hadsereget vonultat fel a csehszlovák határon, Henlein szudéta náci vezető terrorcsapatai Hitler parancsára lázadásra készülnek. Hitler háborúval fenyegetőzik, mire hosszas tárgyalások után Daladier, Chamberlain, Mussolini és Hitler tanácskozásra ülnek össze s létrejön a müncheni egyezmény. Hitler, mint később is mindig, megszegi a megállapodást. 1939. márciusában lerohanja egész Csehszlovákiát s bevonul Prágába.

A nyugati demokráciák végre kezdenek megérteni, hogy Hitler rablóimperializmusával, nem lehet megegyezni. Hitler örök békéről beszél s többször is kijelenti, hogy nincsen több területi követelése Európában. Nyomban ezután azonban megindítja a diplomáciai támadást Lengyelország ellen. Danzigot követeli, ez azonban csak ürügy, hogy utat nyithasson magának

az annyira áhitott Kelet

felé. 1939. augusztus 23-án aláírják a német-szovjet megnevetés szerződést és szeptember hó elsején Hitler elindítja csapatait. Anglia és Franciaország háborút üzen s megkezdődik a világtörténelem legborzalmasabb háborúja. 1940. március 9-én Hitler megtámadja a védtelen és szőleges Dániát s bevonul Dél-Norvégiára fontosabb kikötőibe. A német megszállás alatt lévő Oslóban megalakul

a hitlerbérenc Quisling-kormány.

Hitler tovább folytatja a védtelen kisnépek leigázását. Norvégia után Belgium és Hollandia következik. Ezután a korszerűen felszerelt, félelmetes túlerőben lévő Wehrmacht megindul Franciaország ellen. Az egyenlőtlen harcban könnyen diadalmaskodnak a hitleristák. 1940. június 21-én Compiègne-ben aláírják a német-francia fegyverszüneti feltételeket. Hitler bevonul Párisba s úgy érzi, hogy máris megnyerte a háborút. Nagy beszédében ezeket mondja: „Ezer esztendőre biztosítottam a német népsorsát.” Ugy látszik, senki sem tud már ellentánni a hitleristáknak. Csapatok ott harcolnak Libyában is és Egyiptom elfoglalásával fenyegetik az angol világbirodalmat. Hitler diadalai csúcspontján van.

A német rabló imperializmus most kelet felé fordul. 1941. elején Magyarország, Románia és Bulgária csatlakozik a hármaspaktumhoz és megkezdődik a balkáni hadjárat. Jugoszlávia és Görögország hadereje hősies ellenállás után összeomlik. Egész Európában Hitler az ur. A német fegyverek rettegésben tartják Európa népeit, úgy látszik, senki és semmi sem tud már szembeállni a félelmes erejű hitlerista hadigépezettel. Hitler most elérkezettnek látja az időt, hogy megvalósítsa legnagyobb álmát: a Szovjetunió szabad és békeszerető népeinek a leigázását. 1941. június 22-én Hitler kiáltványban közli a német néppel, hogy hadbalépett a Szovjetunió ellen és ezzel megindult Hitler

lefelé a lejtőn.

Eleinte nagy sikereket arat szovjetföldön. A Szovjetunió bízva a németekkel kötött megnevetés szerződésben, nem készült fel a háborúra s a németek így az év végéig eljutnak Leningrád alá és Moszkva előtt harcolnak. A hitlerista propaganda közli, hogy a szovjet hadsereg megsemmisült és Moszkva két napon belül esik. A szovjet népek feltámadt ereje azonban Moszkva előtt megállítja a diadalittas hitlerista haderejét. Brauchitsch tábornagyot leváltják, Hitler átveszi a német hadsereg főparancsnokságát. Hatalmi tébolyában hadat üzen az Egyesült Államoknak. 1942. tavaszán újabb nagy támadást indít és egészen a Kaukázusig és Sztalingrádig nyomul előre. A megvertnek hirdetett szovjet haderő azonban a több hónapig tartó sztalingszádi csatában kétterőpantja a Wehrmacht derekát s egy egész hadsereget fogságba ejt. Ez a csata a háború fordulópontja.

A Vörös Hadsereg egymásután töríti át a német védelmi vonalakat s feltartóztatatlannul nyomulva előre szabadjára a szovjet területeket. A többi már élénken él mindannyiunk emlékezetében. A megrokkant Wehrmacht már nem tud ellenállni nyugaton sem. Az angolszász expedíciós hadsereg először Olaszországban, majd Franciaországban száll partra. A terrorral fenntartott európai hitlerista birodalom összeomlik. A Vörös Hadsereg kelet, az angolszászok nyugat felől zuzzák szét Hitler birodalmát. Jelképeznek számí, hogy 1945. május elsején, a dolgozók nemzetközi szabadságnapján közzéteszik, hogy a berlini kancellária épületében agyvérzésben meghalt Hitler Adolf. Ekkor az épületet már a Vörös Hadsereg katonái ostromolják.

Birodalmából és hadseregéből már nem maradt semmi. Hitler, aki másfél évtizeden át rettegésben tartotta a világot, aki a maga „Uj Európai Rendjét”, a szervezett rabslétszámogat akarta a világra kényszeríteni, ott pusztult el Berlinben. Abban a városban, ahonnan világleigázó útjára indult s amelynek romjai fölött, most a szabadság vörös zászlója leng.

IPARVÁGÁNYOS

NAGYOBB FATELEPET
bérbevennek. Ajánlatok „Fatelep” jellegre a kiadóhivatalba küldendők.

Fontos értekezlet az MNSz-székházban

A Magyar Népi Szövetség kolozsvári és kolozsmegyei intézőbizottsága ezúton hívja fel a vasárnap megnyíló országos magyar kongresszus előkészítésében résztvevő szervezőket és szakembereket, hogy kivétel nélkül mindannyian jelenjenek meg ma, pénteken délután 5 órakor a székházban (Farkas-utca 7).

Az össz értekezleten a jogi, nemzetiségügyi, iskolai, kulturális, népművelési, ipari, mezőgazdasági, szövetkezeti, pénzügyi, valamint nómozgalmi és ifjusági bizottságok, továbbá a kerületi szervezőbizottságok tagjai számára részletesen ismertetik a kongresszus teljes programját.

Felkéri a kongresszus alkalmával megnyíló szabadságharcos, mezőgazdasági és fényképképzők rendezőt, valamint az ifjusági est előadóit is, hogy jelenjenek meg az értekezleten.

Benedek Marcell műhelyében

Benedek Marcellt, az európai csúcsokon kétneműtől való hívatásához írói és irodalomtudósi hivatásához és egyéniségéhez méltó környezetben: egy házsongárdi villa virággillatos magányában találjuk. Ha az ember kitérül róla, hogy Kolozsvár határában van, bátran hiheti, hogy a „Tegy amit akarsz” című Benedek Marcell-regény mesebeli erdei környezetébe potygyant...

Benedek Marcell szombaton délután, egyik vezető kulturális intézményünk felkérésére, esztétikai kérdéseket boncolgató előadást mutatkozott meg test szerint is azok előtt, akik őt műveiből különben már régóta ismerik és szívesen hallgatják. Az előadás címe: — Az irodalom jövő formái — nemcsak írókat és más szakmabelieket érdekel, hanem mindazokat, akik az új világtól általában gyökeres újításokat várnak. Megkérjük, izelítőnek mondjon el valamit az érdeklődéssel várt előadás anyagából.

— **Először is álljunk meg az előadás címe nem fedi teljességgel az előadás tartalmát. Ez a cím kézen-közön keletkezett, inkább csak megközelítő indítvány. Előadásomban lényegileg arról indulok ki, hogy az irodalom fejlődésében mindig válság állt elő, amikor valamilyen okból hirtelen nagy tömegek kapcsolódtak az olvasók közé. Napjainkban ilyen válságot közelíthetünk s én most ennek lehetőségeit vizsgálom. Ilyen válság-korokban bizonyos műfajok mindig elvesztek s ugyanakkor újak keletkeztek (például eposz helyett regény), s ezeknek színvonala együtt emelkedett az újonnan bekapcsolódott tömegekkel. E történelmi adottságok alapján merül fel a kérdés, hogy minő formák azok, melyek a most kultúrához jutó új tömegeket helyes irányban nevelhetik.**

— Ezzel kapcsolatban hogyan látja az erdélyi irodalom jövő szerepét?

— Erdély irodalmának fejlődése egyrészt attól függ, hogy milyen mértékben kerülnek vissza az elment vagy elhurcolt írók — elsősorban Tamási, Karácsony Benőre, Gaál Gáborra gondolok — másrészt attól, hogy az új koroknak szabadabb népszerűvé váljék a régi irodalom. Tehát kétségtelen, hogy a régi iskolázás és szociális viszonyok közt nem egy Tamási és Nagy István kalódhatót el.

— **Hát a transzylánizmussal hányadán van?**

— **Ezt mindig fogcsaltnak éreztem, sőt ezen belül a szépek árnyalatát is, hiszen ez az európai irodalom példáján különös új színek jelentkeztek, a színház egységét azonban nem bontják meg, csak kiegészítik. Tehát minden erősebb és szívesebb a transzylán irodalom, annál gazdagabb a magyar s ezáltal az európai...**

Jólesik ezeket hallani olyan valakitől, aki az európai irodalmakat annyira és annyiszor átélte s akik Erdélyi mai kulturális vezetőinek bizalma a kolozsvári magyar egyetem esztétikai tanszékére helyezték. Köztudomású, hogy Benedek Marcell ez előtt jó negyedszázaddal részesült ugyan hasonló megfigyelésben, de ebből vajmi kevés öröme származott. Megkérjük, emlékezzék egy kicsit arról az első, budapesti katedrálról.

1919 áprilisában történt, Kuvfi népbiztossága alatt, talán éppen Lukács György, kedves ifjúkori barátom, a Thália nevű Nemzeti Színház színháziszerkesztésének jónaplójából: kiválasztottak tanárképzőintézet tanárainak a Pázmány Péter Tudományegyetemre.

— **Ha jól emlékszem, ugyanakkor kapott Babits Mihály is irodalomtörténeti katedrát.**

— **Ő is. Schöpflin is, Laczkó Géza is. Nagyon szép kezdet volt. De csak egy kurtá szemérem volt, áprilistól júniusig. Ősszel beköltözött az előadás s utána jött az üldözés, amikor három gyermekkel ugyancsak egyik napról a másikra az utcára kerültem. A kiadónak köszönhetem, hogy nem haltunk éhen...**

— **Milyen érzés egy negyedszázad múlva ismét katedrát érezni az embernek maga alatt?**

— **Egyrészt határtalan örömi nekem az, hogy éppen Erdélyben, szűkebb pátriában kezdhettek újra. Ezt valószínűleg sorsszerűen érzem, hisz édesapám is ugyanebben az életkorban, a hatvanéves korában tért vissza Erdélybe. Másrészt: igazolás és soktekin-**

„Sem Bukarest, sem Románia történetében nem volt még példa ilyen ünnepségre”

— mondotta Groza Péter miniszterelnök

BUKAREST, május 3. Soha nem látott nagyarányú ünnepség keretében ülte meg Bukarest népe az idei május elsejét. A hét óra hosszú tartó felvonulás csoportjai között ott volt Bukarest és környékének minden haladószerű munkása, földművese és szellemi dolgozója. Az egyes csoportok között jelképekkel feldíszített szekerek hosszú sora gördült el a Victoria-téren és a Kiszleff-sétány utjain összesereglett óriási nézőköz-

zönség előtt.

Az ünnepségen részt vett Groza Péter miniszterelnök, Szuszajkov vezérrendes, a Szövetségi Ellenőrző Bizottság helyettes elnöke, Tatarescu külügyminiszter, helyettes miniszterelnök, továbbá jelen voltak teljes számban a Szövetségi Ellenőrző Bizottság tagjai, a kormány tagjai és sokan a polgári és katonai hatóságok, valamint a művészeti és kulturális élet vezetői közül.

Az ünnepségen elsőnek Apostol Gheorghe, az Országos Munkaszövetség elnöke szólott a tömeghez, majd Petrescu Titel, a Szociáldemokrata Párt elnöke és Zaroni Romulus földművelésügyi miniszter mondtak beszédeket. Végül Georgescu Teohari belügyminiszter, a Kommunista Párt központi bizottságának tagja lépett az emelvényen a mikrofonhoz és a többi között ezt mondotta:

Georgescu Teohari: Minden eszközzel meg kell tisztítanunk az országot a fasizmus maradványaitól

— A harc még nem szűnt meg. A háború folytatódik. Még fokozottabbnal eréllyel és határozottsággal kell tovább vívnunk harcunkat a fasizmus teljes megsemmisítéséig. Minden eszközzel meg kell tisztítanunk az országot a fasizmus maradványaitól, bárhol is találjuk. Háború erőfeszítésein fokozása nagy léptekkel viszi előre országunkat a győzelem útján. Növeljük és tömörítsük sorainkat Groza Péter demokratikus kormányát mellett, hogy teljes értékű munkát végezhesünk a reánk rótt feladatok végrehajtásában.

— Könyörtelenül visszaverünk minden ellenséges kísérletet, amelyek akadályokat igyekeznek támasztani törekvéseink elé — folytatta beszédét a belügyminiszter. — Leleplezzük a legkisebb mértékű szabotázscselekményeket is. A munka arobotolás és a közéletben végzett tisztogatási akciókkal egyidőben szélesebb alapokra kell helyeznünk a termelést. Minden erőnkkel támogatnunk kell a mezőgazdasági munkásokat, hogy a tavaszi vetések majd gazdag termést eredményezzenek számunkra.

Georgescu Teohari miniszter beszé-

dét percekig tartó lelkes tapsal fogadta a többszázazernyi dolgozó tö-

meg. Az ünnepségen felszóltak még Bascu Alexandru tábornok a román hadsereg nevében, valamint Ilic Pétter, a bolgár általános munkásszövetségek vezetője. Az ünnepség zárszavai Apostol Gheorghe zárószavai-vaival ért véget.

Este a Nemzeti Színházban is rendeztek ünnepélyt, amelyen felszóltak Groza Péter miniszterelnök. A kormányzó beszédében hangsúlyozta, hogy az első szabad május elsejei ünnepség híjján volt minden rideg, hivatalosan ceremoniás hangulatnak. Lélekbeli fakadó bensőséges érzések nyilatkoztak meg ezen a napon.

— **Sem Bukarest, sem Románia történetében nem volt még példa ilyen ünnepségre — mondotta a miniszterelnök. — A hatalmas felvonulásban minden társadalmi osztály képviselve volt. Az ünnepség képe mindig emlékeztetünkben marad és biztositást ér. Ad nekünk az elkövetkező munkás hétköznapiakban. Az elhangzott fogadalmakat, a világosan megjelölt célokat és a megnyilatkozott megérintést változtassa tetté mindenki a maga munkahelyén. Ha a földműves a házadák között, a munkás a gyárak, üzemek és műhelyek munkapadjai mellett s az értelmiségi dolgozó a maga örhélyén tovább ápolja lelkében a kötelességnek és a felelősségnek az érzését és lankadatlanul munkálkodik a nagy, közös feladatok sikeres megvalósításáért, akkor rövidesen megvalósul a szabad, független és szüntelen demokratikus Románia — fejezte be nagy lelkesedéssel fogadott beszédét a miniszterelnök.**

Ezután Apostol Gheorghe, az Országos Munkaszövetség elnöke és Hulea Mihail szellemi miniszter szóltak fel hasonló szellemben.

A késő esti órákban a főváros parkjaiban gyönyörű tűzijátékkal és látványos népi táncokkal fejeződött be az első szabad május elsejei ünnepség.

Tízszázalékos bérkiigazítást kell adni a munkásságnak

KOLOZSVÁR, május 3. A Szakszervezeti Tanács titkári értekezlete határozottan kimondta, hogy a pengő beváltásával kapcsolatban mesterségesen beállított értékesítés miatt tízszázalékos bérkiigazítást kell adni a munkásságnak. Ezáltal is hangsúlyozza a titkári értekezlet, hogy ez nem béremelés, hanem csak bérkiigazítás. A bérkiigazítást május elsejei időponttól fizetik ki a munkaadók.

Még mindig előlegeken tengődnek a városi alkalmazottak

KOLOZSVÁR, május 3. A Szakszervezeti Tanács legutóbbi titkári értekezletén a városi és közüzemek szakszervezetének titkára elkészítette az értekezlet jelentését, amelyben megkérte a városi alkalmazottak fizetését még a mai napig sem rendezték ki. — Féltve mult annak, hogy a diadalmos Legnadsereg — minden dolgozó legnagyobb boldogságára — felszabadította Kolozsvárt is a fasizmus jarmja alól. A fasizmus rombadöntötte városunk legtöbb üzeme. De az öntudatos és építeni akaró és tudó munkásság, bár pénz és megfelelő szerszámok az újjáépítéshez alig állottak rendelkezésre, hamarosan rendbehozta a gyárakat. A munkásság tehát hihetetlenül rö-

vid idő alatt új életet tudott teremteni a romok fölött. A munkásság ezzel a hősiességével segítette az államot a köznevelésben. Lemondott egy nagyobb falat kenyérről azért, hogy jusson kenyér a nehéz átmeneti időkben a hivatosokban dolgozóknak is.

A munkásság áldozatkészségeit token nem értették meg. Mert még ma is van olyan közhivatal, ahol egy félév óta 450—550 pengős előlegekből tengődnek a dolgozók. Mindnyájan tudjuk jól, hogy havi 450 pengőből ma csak éhenhalni lehet. A kolozsvári dolgozók érdeklődéssel várják, hogy vajon mikor fog a városi alkalmazottak sors- jobbra fordulni.

Jókai novellájának hőse, a kilencgyermekes szegény ember?

— **Leginkább az első nőtt szívemhez: Rostand „Napkeleti Királykisasszony” című verses drámája, melyet 18 éves koromban fordítottam, s elsőször a pesti Nemzeti, majd 1905-ben a Kolozsvári Színház is játszott s általa premierje után a kolozsvári egyetem ifjak babérkoszorúval ajándékozták meg a boldog ifjú „szerzőt”. Ebben a történetben benne van egész ifjúságom... De nem kevesebb ragszódással vagyunk a nehéz években, 1929 és 1933 közt fordított Mircim között a Thibault-estétől és Steinbeck Erik a Gyümölcsével — vakmerő eszéletet volt, most látom csak magyira az!**

— **Odahaza Kisbabanban hogy érezte magát?**

— **Békességet és sok emberi jósgot találtam, valóságos sziget volt a gyülelés és a valóság tengereiben. A nemetek elől menekültem le még a mult tavaszon. Apám portája jó menedékek bizonyult.**

— **Hogyan találkozott édesapja, Benedek Elek hagyatékaival?**

tetben jóleső kártalanítás Poncet de Léon XVI. századi spanyol tudós példája, akit politikai nézetek miatt előbb megfosztottak katedrájától, aztán, évtizedek múlva rehabilitáltak s első előadásait így kezdte: „Mondottuk a tegnap...” Huszonhat évnyi „tegnap” után most én is valahogy így kezdhetném. Nézetem nem változott, csak talán tapasztalatokhoz gazdagodtam.

— **A sok rosszban néha jó is akad. Azt hisszük, éppen a katedrától való megfosztásnak köszönheti a magyar irodalom remekbe kőszült műfordításait! Megtudná-e mondani, hány külföldi művel ítetett át?**

— **Ha jól utamagondolok, talán valamikor harmincszáz. De bármennyire olyasmit nem vállaltam el, amennyire egyeztél az ízléssel. Sőt, lehetőleg mindig olyasmit választottam, ami szívügyem volt.**

— **Előreből, mely művek nőttek ezek közül leginkább szívéhez? Tud-e egyáltalán a roppant népes családban különbséget tenni? Vagy úgy van ezekkel a könyvekkel, egy kisse, mint**

— **Hogy emléke milyen elevenen él az legjobb a kisbaban Kulturális avatói ünnepének terve bizonyítja, amelyen egyik drámáját adják majd elő s egyáltalán, valóságos Benedek Elek emlékünnepnek szánják ezt a napot. Hangatékul a jó szűkebb megvédelmük a háború rémeitől, semmi sem szennvedt Karl. Az a szabó, melyben dolgozott és meghalt, valóságos kis műziuma fejlődött idők folyamán. Erdemes csak a népek éni, mely így éri iró emléket. Magam is nem egy értékes tapasztalatot szereztem a kisbaban esztendő alatt s ezeket időről tálan hasznosíthatom Erdély kulturális kérdésében...**

Az utolsó mondatból az esendő ki, hogy Benedek Marcell nem Erdélynek kiválasztott szellemi vezetője, hanem a magyar kultúra egyik legnagyobb és legértékesebb képviselője. Voltairé sok hányattal való áldott s égi barátja méltó tapasztalatait: „Mert talán művelhetjük kezünkönket!” Benedek Marcellre nagy és megdöbbentően gyorsan történt, az egész Tündérkert.
JEKELY ZOLTÁN

HIREK**Temesvári tavasz**

Temesvár Románia második leg-nagyobb városa. Ha szabadna adni még egy külön jelzőt, akkor a park városának is hívhatnánk. Mert itt olyan gyönyörű parkokat láthatunk, hogy az ember óraszámra elbáméskodhatik.

Tavasz van, gyermekek játszanak az ember körül, vidám nevetéssel van tele a sétány, szinte megfiatalodunk öle. Amilyen jól esik ez a hangulat, éppen olyan bántó a villamosokon a tolongás, az egymás hegyén-hátán való utazás. De ez is megbocsátható, a forgalom a szokottnál sokkal nagyobb és bizony Temesvár nem olyan kis város, hogy csak úgy gyalogosan el lehetne menni valahová. Egy villamosjegy ára 35 lej, az ember észrevétlenül elvillamosozik naponta 350 lejre is.

A háború nehézségeit átvészeltte a város, az üzletek tele vannak áruval és a vevőközönség is igen nagy. Cukrászdákban már délután négy felé jóformán semmit sem lehet kapni, előfordul ilyesmi az éttermekben is.

A mozik korszerűek, tetszetősek. Mikor ott voltunk, szinte kivétel nélkül mindegyikben amerikai filmet vetítettek, az ismert legnagyobb sztárokkal. A Claudette Colbert-filmet például ezekre menő tömeg nézte végig. A városi színházban a klasszikus és modern daraboknak is egyformán sikerül van. Az elmúlt hetekben magyar színészek bemutatták: Capék „Fehér kór” című híres darabját.

Temesvár magyar napilapja a „Szabad Szó”, amelyet a nagy Kazinczy leszármazottja, Kazinczy János szerkeszt. Hetilapjai a „Népszabadság” és a „Hét” szintén tartalmasak és színvonalasak.

Itt él a Szibériai Garnizon írója, Markovits Rodion. Jelenleg nagy regényeket dolgozik, erről azonban nem akar nyilatkozni, műhelytitok.

Kevesen tudják, hogy Ady Endre itt élt valaha mint jogász és törvényszéki díjnok. Bizonyos, hogy ez az élénk útemű nagyváros is befolyással volt költészetére.

SZEKSZÁRDI MOLNÁR ISTVÁN

A tavaszi vetéseredmény. Bukarestből jelentik: A földművelésügyi minisztériumba beérkezett jelentések szerint április 29-ig az ország 48 vármegyében a tavaszi mezőgazdasági munkálatok során 3 millió 100 ezer hektáryi területet vetettek be. Romániát és Dámbóvívármegyékben a vetési térv 90-92 százalékat valószínűsítették meg.

Máramarosszigeten kapcsolatot teremtetek a szovjet és a román vasút között. Köztudomású, hogy a szovjetunióbeli vasutak vágya szélésebb az európai vágyaoknál. Ez a körülmény nagymértékben megnehezíti a Szovjetunió és a szomszédos európai államok közötti forgalmat s így Románia és a Szovjetunió közötti árucserét is akadályozta. Ennek a nehézségnek az áthidalására Máramarosszigeten modern átrakodó készült, ahol Oroszország szállításai könnyen átrakathatók a szomszédos államok keskenyebb nyomávu vasúti kocsijaira. A máramarosszigeti vonalszakasz nemrég készült el. A lakosság közmunkával segített a szovjet utasoknak a vasútépítési munkálatok elvégzésében. Már be is lélt itt Máramarosszigetre az első orosz szerelvény vörös zászóval és vörösokkal díszítve. Ünnepélyesen fogadták a szovjet vonatot Mármarosziget, az a határmentes város, amely ezennel összeköttetésre került Románia és a Szovjetunió között.

(*) Halálozás. D. L. M. János, művész-rommester, 76 éves korában folyó hó 2-án rögzítés után elhunyt. Temetése a református egyház szertartása szerint pénteken, május 4-én délután 4 órakor lesz a köztemető hatottaskamrájából. 7093

A vasúti nyugdíjasok szakszervezetének felhívása. A vasúti nyugdíjasok szakszervezete felkéri az összes vasúti nyugdíjasokat, hogy minél előbb jelentkezzenek április havi nyugdíjuk felvétele végett a szakszervezetben. A nyugdíjak folyósítása délelőtt 8-1 óráig és délután 3-5 óráig történik. A vidéki nyugdíjasok ugyancsak a kolozsvári vasúti nyugdíjasok szakszervezetének a helyiségében jelentkezzenek nyugdíjukért, május 9-én.

Mezőgazdasági munkatechnikai kiállítás. Az EMKE az Erdélyi Nemzeti Múzeum történelmi és néprajzi tára és az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület közreműködésével az Erdélyi Nemzeti Múzeum (Bástya-utca 2. II. emelet) kiállító termében a mezőgazdasági munkatechnika fejlődését bemutató kiállítást rendez. Ünnepélyes megnyitót május 6-án vasárnap délelőtt 10 órakor. Megnyitó beszédet mond Kós Károly. A kiállítás megtekinthető május 6-tól 15-ig naponta délelőtt 10 órától délután 5-ig. Belépti díj 2 pengő.

(*) Köszönetnyilvánítás. Köszönetet mondok a CFR dalárdának és zenekarnak közreműködésükért, valamint mindazoknak, akik szeretettel Zolli fiam temelésén részvételükkel fájdalommentesen egyetértettek. Szabó család. 7416

Kulturünnepek és látogatónap a Hóstáiban

A Magyar Népi Szövetség vezetői tanácskozásokat folytattak a gazdákkal

KOLOZSVÁR, május 2. Mig a munkásság május elsején délután a szabadba ment, hogy kuffja magából a város prát és üstjét, a hóstáti földészijuság éppen ellenkezőleg, a piherő napot arra használta fel, hogy hétköznapi mezei robotja után Budai Nagy Antal-utcai székházában kulturünnepekre és táncmulatságra gyűljen egybe. Az ünnepeknék különleges jelentőséget adott a Magyar Népi Szövetség közigazgatási és mozgalmi vezetőinek látogatása.

Már javában folyt a legények és leányok kulturelöadása, amikor Csőgér János dr. alispán, dr. Demeter János alpolgármester, Guzner Miklós dr. városi tisztviselő, Kós Károly író és Sárj István dr. a magyar szövetkezetek ügyésze Balogh Elgárák, a Magyar Népi Szövetség ügyvezető elnökének kíséretében a hóstáti kulturházaba érkezett. A vendégeket

Lélektan előadás a nagyközönség számára. A kolozsvári Pszichológiai Társaság felolvasás sorozatot kezd, amelyre minden érdeklődőt meghív. A legközelebbi felolvasás szombaton délután 5 órakor lesz a Jókai-utca 11 alatti a Neveléstudományi Intézetben.

FELHÍVÁS ELŐFIZETŐINKHEZ! Tisztelettel felhívjuk mindazon előfizetőink figyelmét, akiknek előfizetése május 1-ével lejárt, hogy a további előfizetési díjukat kiadóhivatalunk előfizetési osztályánál sürgősen rendezzék.

(*) Orvosi hír. Dr. Guzner Miklós rendelőjét Majális-utca 17 alá, a Vasúti Kórházzal szembe helyezte át. Rendel délután 3-tól 6-ig. 6973

(*) Az első ioka Iparhatóság 100. (61-1945. szám alatti Hirschhorn Lajos kolozsvári, Dávid Ferenc-utca 11 alatti lakost vállalatvezetőül kinevezte a Berkovits Miksa asztalosüzem Papp-utca 41 alatti céghez. 7078

A szabó- és textilipari munkások kolozsvári szakszervezete kéri min azokat, akik más us elseje előtt a Schul-kendőgyár-an és a Bega-Roma textilgyár-an kendőt testítették, nézzenek utána, hogy nem vettek-e el a jó szul-tulajdonukon kívül idegen kendőket is, mert három ken ő elveszett. Ha valakin l volna ilyen idegen kendő, adja le a szabóipari munkások szakszervezetében.

A BÉRKOCISOK UJ DIJSZABÁSA. A kolozsvári bérkocsisok kérséssel fordultak a polgármesteri hivatalhoz, hogy az árdrágulás miatt növelhessék a viteldíjat. Kérésükhöz díjszabás-tervezetet mellékeltek, melyet az Iparhatóság jóvá is hagyott és pénteken a városi tanács elé viszi véglegesítés végett. A bérkocsisok új díjszabása a következő: Általában egy órára 50, fél órára 30, negyed órára 15 pengő a bérkocsi igénybevitelének a díja, míg esküvő vagy temetés esetén két órára számított 100 pengő. Sétakocsikázásért 100 százalékos díjtöbblet fizetendő. Az állomástól a Szabadság-terig vagy fordítva 20 pengő, azonkívül a kocsi belsejében el nem férő csomagokért külön három pengő jár. A belvárosból a külvárosba 40 pengő, az állomástól a külvárosba 50 pengő a bérkocsi viteldíja; ehhez az utca emelkedése esetén 30 százalékos többlet fizetendő. A Főtérrel kiindulva egy-egy belvárosi utér 20 pengő díj jár a következő távolságokon: Majális-utca 30-ig, az Idegyógyászatig, Görögtemplom-utca 4-ig, a Vörösmarty-ut-g, Erzsébet-ut 18-ig, Rákóczi-ut 18-ig, a városi standiz. Ezeken az utirányokon a további kocsizásért 30 százalékos többletet kérhet a bérkocsis az általános viteldíjon felül. Továbbá kéri a bérkocsisok, hogy ne vehessék őket igénybe a városon kívüli utra, nagyon meredek utakon pedig a városban sem. Kéri azt is, hogy az utasok jelezzék előre, ha hosszabb időre akarják igénybevenni a bérkocsit.

Bál. Az élelmezési munkások szakszervezete a Redut összes helyiségeiben jótékonycélu táncestélyt rendez szombaton este fél 9 órai kezdettel. Mindekit szívesen látnak.

Hadházy Samu, a Magyar Népi Szövetség földész-elnöke fogadta. A vendégek megtekintették a Kolozsvári Gazdasági Egyesület tulajdonát képező gyümölcsfeldolgozó műhelyt és a közös használatban lévő mezőgazdasági gépeket, majd hosszas baráti tanácskozást folytattak a gazdákkal és a Magyar Népi Szövetség keretében a gazdákkal együttműködő hóstáti munkásokkal és kisiparosokkal.

A tanácskozások során felvették a gyümölcshéjolózó üzemi rendezéséről és megindításának kérdése. A Magyar Népi Szövetség vezetői e tekintetben kilátásba helyezték segítségüket.

It írjuk meg, hogy a hóstáti földészijuság tevékeny részt vesz a Magyar Népi Szövetség május 6-án kezdődő országos kolozsvári kongresszusának előkészítésében.

(*) Halálozás. Ismerőseit, barátait értesitem, hogy cs. Veress István tanár Budapestben elhalálozott. Lelkiüdvéért gyászmele tölő hó 5-én, reggel fél 8 órakor a Szabadság-terti plébániatemplomban lesz. 7107

SPORTÉLET**A KMSE felhívása**

A KMSE főtűlkára felhívja a szakosztályvezetőket, a pénztárnokot és az egyesületnek azokat a tagjait, akik az elmúlt szakosztályi értekezleten részjegyzési nyomtatványokat vettek át, hogy szombaton délután fél 4 órakor fontos megbeszélésre jelenjenek meg az egyesület Deák Ferenc-utca 11 alatti helyiségében.

Labdarugó játéktevészők figyelmébe!

Felkerjük a Kolozsváron tartózkodó összes labdarugó játéktevészőket, hogy ma, pénteken délután 5 órakor jelenjenek meg a KMSE Deák Ferenc-utca 11 alatti helyiségében tartandó fontos gyűlésen.

Hunede Petre elnök.
Polareczki János titkár.

Az ENKE kirándulása

Az Erdélyi Népi Kárpát-Egyesület május 6-án vasárnap egésznapos kirándulást rendez a szécsényi Lónyvához. Indulás reggel 8 órakor az egyesület Jókai-utca 2 alatti helyisége elől; hazaérkezés a koradélutáni órákban. Vezető Fonódi Gyula. Vendégeket szívesen látnak. Igazolványt mindenki hozzon magával

KI TUD ROLUK ?

BAKOS SÁNDOR ISTVÁN honvéd től. aki a 62 hegyivadász árkászszázadnál szolgált, Tábort posta száma P 549 volt. Utójára Mezőturon látták;

GÁL MINYA JÁNOS honvédrol, aki a kolozsvári 2 gyalog zászlóaljnál szolgált. Tábort posta száma E 102 volt;

ALBERT JÁNOSRÓL, aki a 22 határivadász árkász századnál szolgált és tábort posta száma L 331 volt. Utójára októberben Szatmármegyében látták;

KOC SIS GY. JÁNOS honvédrol, aki a 22 határivadász II. századnál szolgált. Tábort posta száma C 927 volt. Utójára októberben Szabolcs-megyében látták és

KOVÁCS MIHÓK JÁNOSRÓL, aki a 22 határivadászoknál szolgált és tábort posta száma K 788 volt. Értesítést kérnek hozzátartozók, Bőszörményi-hölygfodrász üzletbe. Mátyás király-utca 1.

VÉGH GÁBORRÓL, akit a 76-os csoporttal vittek el Szamosújvárról. Értesítést felesége, Endre király-utca 21.

KASSAI KÁROLY dr.-ról, akit Szamosfalváról a IX. ö. lg. g. pótüteggele szeptember 10-én Szombathely mellé, Gyánógyeregyre vittek. Értesítést kér felesége, Szamosújvár, Regina Maria-utca 39.

BITAY JÓZSEF MAV-intézőről és 17 éves LÁSZLO fiáról, akiket október 13-án Torda felé vittek. Október végén Brassóba, majd állítólag Foksznyba kerültek. Értesítést kér Bitay Józsefné, Zápolya-utca 14.

SZŐCS GÁBORRÓL, aki a 25-ös rohamtűzerek II. ütegénél szolgált és szeptember 11-én vittek tovább a Szentgyörgy-kaszárnyából. Szeptember 16-án Nagyváradról irt. Értesítést kér felesége, Radá-utca 5.

RAKITS GÉZARÓL, aki a 2-tós hegyvidéki szolgált Besztercén. December 22-én Pesten volt kórházban, majd Pápára vittek. Értesítést kér Rakits Gézané, Úrsus sörgyár.

KOZÁK ISTVÁN repülő hradó őrvezetőrol, aki szeptemberben még Veszprémben volt a 3/101 vadászosztálynál, valamint KOZÁK ERNŐRÓL, aki a 905-ös munkás zászlóaljnál szolgált, tábort postaszáma C. 658/L. volt. Értesítést kérnek felesége, Széchenyi-tér 39, első emelet.

RÁCZ LAJOS gépkocsivezetőrol, aki a V/902 IX. zászlóaljban a 25-ös hradósoknál szolgált. Utójára Kolozsvárról adott életjelt magáról. Értesítést kér felesége, Petelei-utca 4.

CSEME FERENC távbeszélő honvédrol, kinek tábort postaszáma M. 113 volt. Utójára márciusban Hidvégről üzent. Értesítést kér felesége, Pata-utca 105.

RÁCZ GYÖRGY műszerész honvédrol, aki a 25-ös kerékpárosoknál szolgált. Utójára Pápa-Kovácsin volt. Tábort postaszáma F. 976 volt. Értesítést kér felesége, Eperjes-utca 25.

SZÉCSI FERENC Péterrol, aki a XIII/3 munkaszolgálatos századnál szolgált. Értesítést kér Szécsi Pál, Zápolya-utca 12.

NAGY JÓZSEF honvédrol, akit október 2-án vittek tovább a kolozsvári Gábor Áron-kaszárnyából. Karján orbáncdaganat volt. Értesítést kér felesége, Jókai-utca 25.

MEZEY ANTAL határivadász tizedesrol, akit szeptember 18-án vittek tovább. Utójára szeptember 27-én Nyiregyháza mellől adott életjelt magáról. Értesítést kér felesége, Jókai-utca 25.

SIMON BÉLA honvédrol, aki Szamosjenőrol indult el október 16-án. Tábort postaszáma F. 974 sütőszlop 25. Értesítést kér felesége, Monostori-ut 91.

EMGE tagok figyelmébe! Az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület vezetősége közli, hogy a május 5-ére hirdetett évi rendes közgyűlése a közlekedési nehézségek miatt elmarad. A közgyűlésre csak akkor kerül sor ha a közlekedési viszonyok lehetővé teszik, hogy minden érdeklő gazdákör képviselője megjelenhessék.

Önállóan dolgozó férfifelhernemű varrónő felvétetik. Király-utca 41.

Vasárnap nyílik meg a Magyar Népi Szövetség országos kongresszusa

A szövetkezetek egységesítése s a Székelyföld iparosítása is szóba kerül

KOLOZSVÁR, május 3. Szerdán délután Balogh Edgár elnökletével gazdasági ankét zajlott le az EMKE közgazdasági szakosztályában, amelyen résztvettek az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület kiküldöttei, élükön Kós Károly direktoriumi elnökkel, a „Hangya”-szövetkezetek kolozsvári és marosvásárhelyi megbízottai, a MÁGISz képviselője, továbbá az EMKE közgazdasági szakosztályának keretében működő munkabizottságok: a hitel- és valutaügyi, a nyersanyagutazási, a szakoktatási és a munkajogi bizottságok vezetői. Az ankét célja a Magyar Népi Szövetség kolozsvári kongresszusának előkészítése volt. Képviselettel magát a megbeszélésen Fejes István személyében a Magyar Népi Szövetség brassói központja is.

Az értekezlet hosszan tárgyalta az EMKE mezőgazdasági szakmunkájának jelentőségét és megvitatta a százéves egyesületnek a Magyar Népi Szövetség keretén belül való szoros együttműködését. Az értekezlet felkérésére az EMKE szakemberei mezőgazdasági munkatervet dol-

goznak ki a falusi gazdakörök számára, szoros összhangban a Grozokormány mezőgazdasági programjával. A munkaterv a kongresszuson kerül részletes megvitatásra.

A szövetkezetek kérdésében az ankétan felszólalók azt a kívánságot fejezték ki, hogy a jelenleg sokfelé ágazó szövetkezeti élet váljék egységesebbé. Az ülés Imreh István dr., Horváth Dénes és Nagy Zoltán dr. személyében bizottságot küldött ki, amely átfogó szövetkezeti programot terjeszt a Magyar Népi Szövetség kongresszusa elé. A program keretében magyar szövetkezeti szakembereket küldenek ki a kormány szövetkezeti programjának kialakításához és végrehajtásához.

Az ipari kérdések tárgyalásánál a Székelyföld iparosításának kérdése került előtérbe. A jelenlévők elhatározták, hogy ebben a nagypontosságú és a demokrácia korszakában végre megvalósítható kérdésben javaslatot terjesztenek a kongresszus elé. Az iparosítási javaslat előkészítésére Dávid János és Polónyi István mérnököket kérték fel.

A kolozsvári magyar kongresszus elé tartozó gazdasági javaslatok közé ugyancsak felveendőnek tartotta az értekezlet a hitel- és valutaügyi problémákat is. Az erre vonatkozó javaslat előkészítésére a jelenlévők az EMKE hitel- és valutaügyi bizottságát kérték fel, elsősorban Kislegyi Nagy Dénes egyetemi tanárt és Somlyai László újságírókat.

Petőfi-emléklap jelenik meg a kolozsvári kongresszus alkalmából

A vasárnap kezdődő országos magyar kongresszus alkalmából a Magyar Népi Szövetség művészi kivitelű Petőfi-emléklapot ad ki. Az emléklapok hétfőn kerülnek forgalomba 100, 500, 1000, 2000, 3000, 10 000 és 50 000 lejes címletekben. Az emléklapokat a Magyar Népi Szövetség személyesen juttatják el a magyar lakosokhoz. A befolyt összegből a kongresszus alkalmával részletezendő erdélyi magyar kulturális feladatok számára teremtenek anyagi alapot.

teknek és szakszervezeteknek is. Az árak 40–60 százalékkal maradtak alatta az általános piaci árszínvonalnak. A MÁGISz hozzájuttatta tagjait olyan cikkekhez, amelyeket egyébként nem tudott volna beszerezni.

Közellátásunk szempontjából feltétlenül szükségünk van a MÁGISz-ra és mindent el kell követni, hogy további fejlődése biztosítva legyen. És éppen ez elé a fejlődés elé akar gáncsot vetni a volt Magyar Bolt tizenöt kereskedője.

Lépjenek be a MÁGISz-ba mint osztályvezetők

A Városi Közjóléti Szövetkezet annak idején a volt Magyar Bolt helyiségeit a Szövetség központjának engedte át. A Szövetség ezeket a helyiségeket kiskereskedőknek adta bérbe, amelyről szerződést készlettek. Tekintettel azonban arra, hogy a MÁGISz-nak időközben szüksége lett a volt Magyar Boltra, a Szövetség átengedte neki. A MÁGISz igazgatósága megvitatta a kérdést, hogy méltányos kiegyezést találjon a tizenöt kiskereskedővel. Ennek eredményeképpen a következő ajánlatot tette:

„A volt Magyar Bolt helyiségeiben áruló kiskereskedők lépjenek be a MÁGISz-ba, megvásárolva azt a legmagasabb részvényegységet, amennyit egy ember jegyezhet (10 000 pengő), amiért minden év végén osztalékot kapnak. Ezenkívül, tekintve, hogy a MÁGISz nem akkor vásárolhat árut amikor akar, hanem amikor kap, egyéni szinten adjanak be az üzlet természetétől függően kisebb-nagyobb pénzeszegeket biztosítékul. Eppen a fenti okokra hivatkozva, a MÁGISz ezt a biztosítéki összeget belátása szerint szabadon használhatja fel és fizeti a betevőnek a mindenkori bankkamatot és a bruttó forgalom után százalékos jutalékot. A betevő a MÁGISz alkalmazottjává lesz osztályvezetői minőségben és ezért kapja a szaktanács által meghatározott mindenkori legmagasabb illetést.”

Lehet-e ma ennél előnyösebb ajánlatot tenni? A még ki nem tisztult pénzügyi helyzetben, amikor kiváló szakmunkás 200 munkórát véve alapul, legmagasabb fizetésképp 1400 pengőt keres meg havonta, lehet-e kifogása egy kiskereskedőnek ilyen ajánlattal szemben? És nem látja-e be, hogy az új, demokratikus életformák felé vezető uton elő kell mozdítani az áruforgalom szövetkezeti formájának minél szélesebb területű megvalósítását? És nincs tudatában annak, hogy a munkások erőfeszítését — beállva a sorba — segíteni kell? Ugyalátszik — nincs! A tizenöt kereskedő egyhangú válasza az volt, hogy nem lépnek be a MÁGISz-ba és vele tárgyalás végett szóba sem állnak.

Kell-e több bizonyíték arra, hogy ezek a kereskedők mekkora haszonkulccsal dolgoznak, ha ilyen jóvendelem biztosítása mellett sem hajlandók lemondani arról a „nyereségről”, amelyet számukra a szabadkereskedelem „juttat”? Ez azonban még érthető lenne. Olyan nevelés után, amit az elmúlt évtizedekben kaptak, nem lehet csodálkoznunk magatartásukon. De légsötétebb az egész dolgan az a beállítást, hogy a MÁGISz ajánlatát „nemzeti sérelemnek” igyekeznek feltüntetni olyan formában, hogy magyar kiskereskedőket akar a MÁGISz kizárni. Ha ez a méltányos és elnyűs ajánlat „kisemmizés”, mit szólnak a tizenöt kiskereskedő magatartásához?

Nem akarunk támadni, mert reméljük, hogy a józan belátás megoldja ezt a kérdést, csupán annyit füznünk hozzá, hogy a kereskedőknek ez a csoportja se tegyen szemrehányást és ne hamisítsa meg a munkásoknak a törekvéseit, különösen ne „nemzeti” szempontból, mert az elmúlt évtizedek — különösen az utóbbi évek „nemzeti” magatartásából a kereskedők igen tekintélyes része kapott rossz bizonyítványt.

Tamás Gáspár

Gyászünnepség a gettóba hurcolás évfordulóján

A Magyar Népi Szövetség osztozik a zsidóság mély fájdalmában

KOLOZSVÁR, május 3. Kolozsvár zsidósága gyásznapnak nyilvánította május harmadikát, a gettóba hurcolás évfordulóját. Ebből az alkalomból Kolozsvár egész zsidósága, a demokráta zsidó népközösség vezetőivel az élen, felvonult a város utcáin, majd lementek a téglagyárhoz, hogy a helyszínen emlékezzenek meg a fasiszta barbarizmus szörnyű napjáról. A menetben utcán csatlakoztak magyar és román csoportok is, úgyhogy már mintegy 4000 főnyi tömeg érkezett meg az egykori téglaszáritókhoz.

Struhl Armin dr. nyitotta meg a gyászünnepséget. Beszédében tragikus képet vázolt fel a lezajlott szörnyű tragédiáról, majd köszönetet mondott a Vörös Hadseregnek és a Kommunista Pártnak, hogy kiszabadították a szenvedő zsidóságot a fasiszták karmai közül.

Einhorn Emil, a Demokráta Zsidó Népközösség nevében ismertette a gettó központi fogalmát és a deportálás szó igaz értelmét.

„Nekünk — mondotta —, akik felszabadultunk, segítnünk kell a fasiszma elleni harcban a Vörös Hadseregnek, le kell számoljunk a fasiszta maradványokkal és ezerszeresen meg kell hogy büntessük azokat is, akik zsidó létükre a fasiszták szolgálatába állva, nagyban hozzájárultak a mi tragédiánkhoz.”

A harcok demokráta bírálata

Báliban Virgil esperes után a Kommunista Párt nevében Timofi Gheorghe emelkedett szóhoz. A haladó szellemű rendőrfőnök nemzeti különbség nélkül élesen megbélyegezte azokat, akik hozzájárultak a zsidó nép tragédiájához.

A fasiszták — mondotta Timofi rendőrfőnök — Európa összes szabadságszerető, dolgozó népét rab-

szolgaságba akarták kényszeríteni. A Kommunista Párt az első perctől figyelmeztette a világot a fasiszma gyilkos szándékaira.

Míg Báliban Virgil esperes csak az elmúlt 4 év fasiszmusát tette felelőssé, Timofi Gheorghe elítélte az évszázadok óta garázdálkodó kapitalistákat is, akik elősegítették és utolsó percig támogatták a fasiszmust.

Némethi Endre a szakszervezeti munkásság nevében fogadalmat tett, hogy a Krisztus nevében gyilkoló alkérésztény fasiszták utolsó maradványait is kipusztítják.

A Magyar Népi Szövetség szónoka

Ezután Mezei Lajos, a Magyar Népi Szövetség titkára emelkedett szóhoz. Kifejezte, hogy a magyarság demokráta harcossai már a Magyar Dol-

gozók Szövetségében küzdöttek a néptestvériségért. Az őszinte kiállásért százával kerültek börtönbe a magyarság legjobbjai.

— A magyar demokraták és a magyar dolgozó nép soha nem azonosította magát a garázdálkodó fasiszta álmagyarokkal, akik más népeket elnyomtak — mondotta Mezei Lajos.

Ezután elmondta, hogy a magyar népet ezer évig nyomorgatták saját hazájában, mindazideig, amikor a Vörös Hadsereg jött el, hogy szét-törje az összes elnyomott népek kezéről a bilincset.

A Magyar Népi Szövetség — fejezte be beszédét Mezei Lajos — az élen fog küzdeni a fasiszma maradványai ellen az itt élő népek testvériségéért.

„Minden fasiszta bűnös!”

Smilovits Endre dr. az egész romániai zsidóság nevében elítél minden nemzetiségű fasisztát. Míg annak idején Bessarabiában a román fasiszták internálták a zsidókat, Erdélyben a magyar fasiszták garázdálkodtak. A magyar nép nem azonos a magyar fasisztákkal, ugyanígy a román dolgozók sem azonosak a román fasisztákkal. Ezután megemlékezett azokról a hőstíri gazdákról, akik szekérszámba vittek élelmet a gettóba.

Marovits Endre dr. elmondta, hogy a fasiszmustól az egész szabad világ szenvedett, majd vázolta lengyelországi élményeit, ahol egy Nemes Ferenc nevű honvéd megvédte, élle-

met hordott és megszöktette a zsidó munkaszolgálatosokat.

— Minden fajtában van becstelés és van gazember — mondotta. — A zsidók között is voltak árulók. A magyarok között voltak Józsa Bélát, akikről nem szabad soha megfeledkeznünk.

A nagy lelkesedést kiváltó beszéd után egy dohánygyári munkásnő üdvözölte a Vörös Hadsereget, majd Jakob Zsigánna a zsidó nők nevében felhívta nőtársait, hogy a fasiszma elleni harcban jobban vegyék ki részüket.

A feledhetetlen szomorúságú gyászünnepség rituális szertartással ért véget.

Balázs Péter

Ahik nem akarnak tudni a közösségi munkáról

A legelőnyösebb feltételek mellett sem hajlandó a MÁGISz-szal együtt dolgozni tizenöt kolozsvári kereskedő

KOLOZSVÁR, május 3. Kolozsvár lakosságának ellátásában szinte felmérhetetlen munkát végzett a Munkások Általános Gazdasági és Ipari Szövetkezete. Amikor a „fekete piac” spekulánsainak tömege zsarolja mindenütt a dolgozókat és amikor egyik napról a másikra csillagászati számokkal emelkednek az

élelmiszer és közszükségleti cikkek árai, a MÁGISz beszerzési és szállítási nehézségek ellenére Kolozsváron több mint 14.000 embert lát el élelmiszerral és más cikkekkel. De nemcsak Kolozsvárt a falvak lakosainak mezőgazdasági szerszámokat és petróleumot küldött és hatalmas mennyiségű árut vidéki szövetkeze-

200 vagon tűzifát

megvételre keresek, vagonok kiállításáról gondoskodom. Ajánlatok minősége, szállítási határidő megjelölésével, „Tűzifa” jellegű kiadóba küldendők.

A tervező szovjet hadnagy köszönete

Csütörtökön délelőtt megható jelenet játszódott le a kolozsvári közmunkaügyi hivatalban. A Malinovszki-tér két szovjet emlékművét tervező szovjet hadnagy ide hívta össze az emlékmű megépítésénél dolgozó munkásokat.

A szovjet hadnagy meleg hangon köszöntte meg a munkásoknak odaadó és áldozatkész közreműködésüket. Elmondta, hogy ezelőtt három hónappal, amikor az emlékművek tervét elkészítette s azt megmutatta helybeli művészeknek és mérnököknek, azok azt mondták, hogy a terv megvalósítására legalább három évre lesz szükség. Már akkor kijelentette, hogy az emlékműveket három hónap alatt akarja elkészíttetni. De akkor is azzal a feltétellel tette meg kijelentését, hogy az ő akaratához a helyi munkásság támogatására is szükség lesz. Örömmel hangoztatta a hadnagy, hogy ezt a támogatást a munkásság részéről a legteljesebb mértékben elnyerte és ezért köszönetet mond.

A Szakszervezeti Tanács részéről Fodor Balázs titkár válaszolt az elismerő szavakra.

Végül a szovjet hadnagy a szovjet katonai parancsnokság elismerése jeléül nyolcezer pengőt osztott ki az emlékműveknél dolgozó szorgalmas munkások között. Végül pedig megemlékezett a Szakszervezeti Tanácsról is, mondván, hogy a Szakszervezeti Tanács büszke lehet, hogy ilyen kiváló munkásságnak az élén áll. A május elsejei ünnepségekkel kapcsolatban pedig elmondta, hogy a szovjet katonák valósággal meghatódtan nézték, hogy a dolgozó társadalom különböző csoportjai milyen szép és hatalmas koszorúkat vittek az emlékművekhez és fejezték ki tiszteletüket a népek szabadságáért elesett katonák emléke előtt. Kérte, hogy kegyelettel ápolják az emlékműveket.

Elismerés a város kidisztelésében résztvevő munkásoknak, képzőművészeknek és diákoknak

KOLOZSVÁR, május 3. A Szakszervezeti Tanács titkári értekezletén Neumann József, a Szakszervezeti Tanács egyik titkára a május elsejei ünnepségekkel kapcsolatban sérelmezte, hogy a Szabadság-téren és a főbb utvonalakon a házakat egyetű tulajdonosok nem diszitették fel megfelelő nagyságu piros lobogókkal. Néhol csak egy-egy kis piros szalag volt kitéve. A kereskedők kirakatai redőnyeit leengedték, ahelyett, hogy a kirakatokat szépen kidiszitették volna, ezzel is emelve az ünnep színvonalát. Mindössze egy-két kereskedés — így a szabó és textilipariak szakszervezetének és a bőripari munkások szövetkezetének Szabadság-téri boltja — vették azt a fáradságot, hogy kirakataikat a nap jelentőségéhez méltóan kidisztítsék.

A titkár a legnagyobb elismeréssel emlékezett meg a képzőművészekről, akik fáradságot nem ismerve, kivették részüket a május elsejéi előkészítő munkából. A képzőművészek közül is a legtöbbet tett Kovács Zoltán, a demokrata képzőművészek vezetője. Ő fáradhatatlanul tervezett, dolgozott és szervezett a maga munkaliterjében. A város kidisztítésének terve és kivitelezése jórészt az ő érdeme. Komoly és áldozatos munkát fejtettek ki még a képzőművészek közül Szakács József, Ferenczi Julia, Cornea Emil, Patlányus Abraham, Kudelász Károly, Mesezan József és Lóránt Lajos. Külön kell természetesen megemlékezni Gabefügi Ferencről, aki talán a legszebb és leghatásosabb képeket festette.

A villamosmű munkásai két héten keresztül túlorázva vettek részt a város fellisztítási munkálataiban. A gépés villamosipari szakiskola diákjai is

APRÓHIRDETÉSEK

* Adás-vétel

BELYEGGYUTJEMENYEKET, távmegbélyeket bárkinél előnyösebben vásárolók. Dávid Ferenc-utca tizenkettő. 5645
 HANGLEMEZEKET használható állapotban vásárol „Elektrika”, Kossuth Lajos-utca 2. 6703
 BELYEGGYUTJEMENYEKET, bélyegsorozatokat legmagasabb napi áron vásárolók. Bélyegüzlet, Unió-utca 2. Bélyegátvétel délután 3-5. 8995
 VILLAMOS lemezlejátszót és pic-upot vesz „Elektrika”, Kossuth Lajos-utca 2. 6703
 PERZSASZÖNYEGEKET, brilliánsokat, ezüst-évszűköt, fehérneműket, ágyneműket, sezlon- és asztalterítőket magas áron vesz Rottenberg, Timár-utca 10. 773
 ÚJ ócskás ruhatárat, veszek és eladok mindentéle őszi-tavaszi kabátokat, ballonokat és más értékes tárgyakat. Vele, Széchenyi-tér 31. 6800
 FIGYELEM! Régiségeket, ezüstöt, aranyat, szőnyegeket, butorokat, márkás porcellánt Wallerstem régiségüzlet vásárol Postakert-utca 16. 6850
 ÚJ ÓCSKÁS RUHAÜZLET. Veszek és eladok mindennemű ruhaneműt, tavaszi kabátot, bundákat, női ruhákat és kosztümöket, fehérneműt, ágyneműt és lábbelit a legmagasabb áron fizetve. Weisz, Malom-u. 10. 6910
 LITERES tiszta üvegeket veszek. Széchenyi-tér 3-4, udvari üzletben. 7007
 NOIFODRÁSZ berendezés villanygépekkel, szárítógépekkel stb. olcsón eladó. Cim a kiadóban. 7006
 VESZÉK ócskaruhát, fehérneműt, cipőt, Szabadság-tér 12, Rác. 6974

A Faipari Munkások Szakszervezete május 5-én, szombat este 8 órától reggelig tartó

BÁLT

rendez a saját helyiségében, Karolina-tér 4. Vendégeket szívesen látunk.

Rendezőség.

KIFOGASTALAN állapotban lévő gyermeksportkocsit keresek megvételre. Farkasné, Szabadság-tér 26. Szabó Lajos és Tsaicég. 7000
 KIFÖZDEBE való nagy, 2 lehres főzőkemence eladó. Szabadság-tér 22. I. emelet. 7056
 KISEBŐGÖT megvételre keresek. Hunyadi-tér 11, 4. ajtó. 7044
 HÁLÓ, kredenc eladó. Ugrai-u. 20. 7035
 HASZNÁLT ruhát, cipőt, fehérneműt veszek, eladok. Balázs, Unió-utca 12. 7029
 KEMÉNYFA hálóberendezés és Singer-varrógép eladó. Fellegvári-ut 84 sz. 7066
 NŐI vágott haját vészünk minden színben. Fodor-szalón. 7085
 ELADÓ háló, féléháló, különböző butorok. Megtekinthető csakis délután 5-6 óráig. Petőfi-utca 12, udvaron balra. 7083
 ELADÓ kicsi tizedesmérleg, villamos parkettkefe. Postakert-utca 3, üzlethe-lyiség. 7083
 A PENZÜGYIGAZGATÓSÁG által jóváhagyott új eladási jegyek, számla és üzleti könyvek, forgalmi adó, stb. nyomtatványok kaphatók: „Atlas” papírkereskedés, Szabadság-tér 22. Az új pénzügyi rendelkezések alkalmazásá-ára vonatkozólag felvilágosítással szolgálunk. 7081

Magyar kulturmunkára jó megjelenésű hölgyeket alkalmazunk magas jutalékkal. Jelentkezni a Világosság kiadóhivatalában szombaton és vasárnap, 9 és 10 óra között. Brassai-utca 7.

KERÉKPÁR gumikat olcsón és gyorsan vulkanizálók és rendelésre labdákat is készítenek. Új műhely. Malom-utca 12. 7073
 BABA-, bókör- és FUTÓRŐZSAK be-szerezhetőek: Magyar-utca 71, Turós. 7075
 ELADÓ ping-pong asztal, könyv-szekrény, butorszövet. Unió-utca 18, I. emelet. 7080
 KERÉSEK megvételre kör- és Flach kötőgépet. Cim: Csengeri Antal-utca 8. sz. 7106
 FIGYELEM! Tört aranyat és ezüstöt napi áron vesz Hilf Kálmán órás és ékszerész. Kolozsvár, Mátyás-utca 2. szám. 9114

EGY szép díofagyökér kombinált szekrény eladó. Érdeklődni délután 3-6. Dézsma-utca 18. 7103
 ELADÓ 2 komplett ablak kerettel, burkolattal és üvegezéssel. Rákóczi-ut 104. 7102
 ELADÓK ablakok üvegezve, kaptafák, csizma-sámfák, méhkaptárak (esetleg méhészetbe társulnak, felsze-relés van). Kerékpárgumikat, női vagy férfi-vázat vennék. Eperjes-u. 13. 7100
 EGY nagy tyukketrec eladó. Fecske-utca 38. 7085
 CSEMPE rakott főzőkályha, ebédő-asztal, hétftókos szekrény, kukker el-adók. Hegedűs Sándor-u. 15. 7092
 MALOMSZERELÉSBŐL kimaradt géprezsek: 1 drb. malomtarár 3 szel-lentyűs, beépített 2 drb. 1700x400 mm trieurrel, 1 drb. malomtrieur 1750x450 mm, 1 drb. 21-es hengersiztárcsa, 2 drb. 21-es tartalékhangter, 2 drb. cylin-derszita 3 és 4 m, 1 drb. malomkőszál-vas 1700x70 mm, 1 drb. gyűrűs csapá-gy 70 mm uj, 2 drb. gyűrűs csapágy 50 mm uj, 1 drb. lengővas (balanz) keresztfejű, csapágyakkal, 1 drb. tengelykapcsoló (kupplung), tárcsás, 1 garnitúra gyertyánfafogak, 1 drb. szél-dob vasból olajmalomhoz. SZIJTAR-CSAK: 1300x220x110 mm (2 részű), 950x120x90 mm (2 részű), 1000x120x 90 mm, 600x120x70 mm, 500x120x50 mm, 2 drb. 350x160x45 mm, 400x250x 50 mm, 400x200x50 mm, 380x140x60 mm, 300x190x50 mm (2 részű) EL-ADÓK. Eladó továbbá 6 drb. stráf-szekérgrúg és tengely. Kovács malom, Szentpéteri-utca 7. 7092
 ANGORA nyulak ketrecestől és egy jókárban lévő kerékpár eladó. Földész-utca 7. 7091
 PERZSASZÖNYEG, keleti Sultan el-adó. Szentgyház-utca 1. II. 5. 7096
 FELHALÓ eladó. Krizbai-u. 42-44. 7093
 GYERMEK mélykocsi eladó. Horea-ut 64. 7109
 ELADÓ egy Singer varrógép Balázs-nál, Unió-utca 12. 7095
 ELADÓ egy világos tavaszi gyapjú férfikabát. Szentgyház-utca 2, ház-felügyelőnél. 7095
 EGY belföldi perzsa, egy férfiföltöny-nek való gyapjúszövet eladó. Király-u. 21, II. em. 1-3 és 6-8-ig. 6970
 JÓKÁRBAN lévő szép gyermekkocsi eladó. Helsinki-utca 27. 7120
 ELADÓ egy keményfa háló és több különböző butorok. Érdeklődni lehet Radák-utca 4, 1 ajtó. 7119

Meghívó

A Vasmunkás Szervezet 1945 május 5-én, szombaton este 8 órai kezdettel műsoros, reggelig tartó báli rendez a Vasas-Óthón (Fejedelm-utca 17) helyiségében. Vendégeket szívesen lát a **Rendezőség.**

* Alkalmazást kaphat

PERFEKTÜL dolgozó aranyműves-ségedet alkalmazok magas fizetéssel. Cim: Schwartz Eugen, Timisoara, Str. Lonovic No. 3. 7057
 ÖNÁLLÓ segédleányt felvesz Mikola női divatszalon. Horea-u. 9. 7055
 MEGBIZHATÓ bejárónőt azonnal fel-veszek. Jókai-u. 3, I. 18. 7068
 PENZESTÁRSAT keresek nagyobb bodega nyitására. Üzlet, ipar van. Cim a kiadóhivatalban: 7094
 PERFEKT szakácsnőt és egy szoba-leányt keresek május 15-re. Govrikné, Berde Mózes-utca 3, II. emelet. 7097
 CSISZOLÁS és nikkelezésben jártas lányokat felveszek. Szent István-ut 73, csillárüzem. 7115
 MAGYAR kulturmunkára intelli-gens, jómegjelenésű hölgyeket alkalmazunk, magas jutalékkal. Jelentkezni a „Világosság” kiadóhivatalában szom-baton és vasárnap 9 és 10 óra között. Brassai-utca 7. Gr

Rádió alkatrészeket magas áron veszek

Kéi-utca 2. Savoy kávéház mellett. **Rádió-szaküzlet.**

POLITUROZÓNÓT keresek. Alkony-utca 48. 7113
 IDŐSEBB nő mellé 40-50 közötti egyedülálló nőt keresek, aki gondoz és a házimunkát is elvégzi. Cim: Mócok-utja 10. 7112
 ANGORAFONAST vállalok. Papp-u. 47. 7117

Erdélyiek a Magyar Nemzeti Hadseregben

KOLOZSVÁR, május 3. Tegnap számunkban a magyar Vörös Kereszt utján Debrecenből kapott névsor alapján megkezdjük a magyar Nemzeti Hadseregbe felvett és beosztott erdélyi származású honvédek névsorának közlését. Az alább felsorol-takat felvették és beosztották a Ma-gyar Nemzeti Hadseregbe:

Bartha György (születési éve 1895, anyja neve Medgyes Klára), Papp Mihály (1920, Segesvári Julia), Kere-kes József (1900, Kovács Paula), Csirdé Sándor (1913, Vincze Eszter), Szabó Dénes (1898, Sándor Irma), Bóka András (1901, Nagy Mária), Szilágyi István (1920, Somogyi Agnes), Szakács Mózes (1895, Bálint Ilona), Csiszér Albert (1890, Szekeres Ilona), Kaliáni Mihály (1924, Fodor Julianna), Szatmári Károly (1907, Szatmári Zsu-zsánna), Orosz György (1919, Perne Mária).

A névsort a legközelebbi szá-munkban folytatjuk.

* Különfélék

FIATALEMBEREKTŐL mosást és vasalást vállalok. Komáromi, Barcsai utca 8. 7067
 GYERMEKRUHA varrását válla-lom háznál. Cimeket a kiadóba B. N. 2798 jellegére. 7104
 HÁZMESTERI állást keres egy gyer-mektelen pár. Cime: a kiadóba kérem leadni „Házmaster” jellegére. 7088
 SZOPTATOS dada, bejáró-dada he-lyet keresek. Gidófalvi-utca 21. Pata-utca végén. 7101
 SÜRGŐSEN keresek tágas raktár-helyiséget áru és autogarage céljára. Ugyanott egy kisebb lakoszobát. Cim a kiadóban 322 szám alatt. 7069
 VASUT közelében lévő 3 szoba, kony-hás kertes házamat bérbéredném rend-behozás fejében. Cim a kiadóban. 7076
 SZOBÁT, konyhát adok otthon tar-tózkodó házaspárnak csekély takari-tásért. Rákóczi-ut 29. 7087
 BUTOROZOTT szoba kiadó ágynemű nélkül. Cim a kiadóban. 7111
 BUTORKÉSZÍTŐ Iparosok Szövet-kezete felkéri azon vevőket, akik még nem szállították el vásárolt butorai-kat, sürgősen intézkedjenek azok el-szállítása végett. Gr
 KEREM azt a hölgyet, ki férjéről, Gergely Domokosról üzenetet hozott, keressen fel Hősök-tere 22 alatt. Fá-radságát díjazom. 7071
 KEREM azt a két hölgyet, kik fiam-ról, Gaskó Istvánról hirt hoztak, keres-senek fel. Arpad-ut 41, Turi György. 7108
 ELVESZETT május elsején piros irattárca Róna Béla mérnök személyi iratokkal, bejelentőlappal, 1936-os zsi-dó népközösségi tagsági igazolványa így érvénytelen. Megtaláló jutalom el-lenében juttassa vissza. 7105
 ARUSZALLITÁST, költőztetéseket és mindennemű fuvarozást garantáltan, szakszerűen vállalok. Berde Mózes-u. 3, II. emelet. 7097
 KEREM azt az illetőt, aki hirt ho-zott Ehrenvert Sámuelről, hogy tudasa címét. Ehrenvert, Téglás-u. 15. 7110
 3x1 SZOBA konyhát kiadnánk azok-nak, akik a sérült helységeknek rendbe-hozatalát finanszíroznák. Kálmán király-ut 19. 7066
 KERÉSEK egy-két szobát összkom-forttal butorozva. Cim a kiadóban. 6962
 KÉT szoba konyhás villalakás buto-rozva, két személy részére kiadó. Cim a kiadóban. 7016
 CSERÉLEK temesvári villával ko-lozsvári emeletes villát. Tiszta reca-mier, edények, cselédágy összecsuk-ható, stb. eladók. Délután 3-6-ig. Kál-vin-utca 11. 7054
 BUDAPESTRE 5-én utazom, leveleket válasszal és egyéb megbízásokat válla-lok. Szabadság-tér 27. I. em. Kincses ci-pézet. 6988
 DANIEL KÁROLY névre szóló jog-tudományi leckéknylv elveszett. Sem-misnek tekintendő. 7053
 BUDAPESTRE utazom 6-án. Meg-bízást vállalok. Madách-u. 17. 7027
 FIGYELEM! A Perdéli-féle hölgy-fodrász üzletet átvettem Rákóczi-ut 67 szám alatt. Szíves partifogást kér Ta-kács József. 7064

Szerkesztő: BALOGH EDGAR